

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављен је:

за писара прве класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Драгутин Марић, пешадијски потпоручник.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. августа 1902. године ПМ 19.107 у Београду.

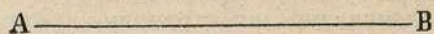
СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

ФЕНОМЕНОЛОГИЈА СПИРИТИЗМА

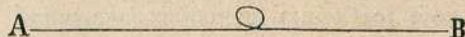
Од Д-ра Б. Петронијевића.

(Наставак)

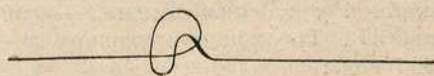
Везивање чворова на показани начин, без икаквог додира од стране Следове и без пробојности материје и без преласка њеног у флуидно стање и враћања натраг у чврсто, да се врло лако објаснити кад се претпостави, да реални простор има још и четврту димензију. Ствар се да лако схватити кад се везивање чворова у тродимензионалном простору упореди са везивањем чвора у дводимензионалном простору. Чвор у дводимензионалном простору не значи исто што и чвор у тродимензионалном простору. У фигури 3-ој нацртан је конач као права

Слика 3.

Слика 4.

Слика 5.

не налази у равни (слика 5). Чвор тродимензионалан не може се никако везати док се год конач налази само у другој димензији, па ма колико окретали на ову или на ону страну овај или онај крај конач, неопходно је потребно издизање конач у трећу димензију, да се један његов крај може превући кроз чвор друге димензије. Међу тим ово што сад долази врло је интересно. Дводимензионални чвор може се много лакше направити, кад се један крај конач издигне из равни у трећу димензију, него кад се конач налази само у равни. Чвор дводимензионални у равни може се само тако направити ако се један крај конач обрне за 360° око места на коме треба да се начини чвор, ако се то кретање врши само у равни и комад се не издигне у трећу димензију; међу тим тај се дводимензионални чвор може много

лакше направити, ако се део конач који се креће (рецимо В) издигне у трећу димензију, онда је довољан и обрт за 90° па је чвор готов. Али још се лакше може такав чвор везати просто на тај начин што ће се један крај конач обрнути око себе, тако да се издигне ван равни и опет у њу спусти, па је дводимензионални чвор готов. У том случају крајње тачке конач остају у равни па се чвор ипак везује.

Као што се овако да врло лако везати дводимензионални чвор у трећој димензији без икаквог окретања конач у равни исто се тако да чвор тродимензионални везати у четирдимензионалном простору, ада крајеви конач остану у трећој димензији. Ми тродимензионална бића у стању смо да такве чворове само тако вежемо што ћемо један део конач кретати за 360° у равнини која не пада уједно са равнином конач (т. ј. у равнини треће димензије). Четирдимензионалним бићима било би исто тако лако да вежу наш тродимензионални чвор без икаквог померања крајева конач, као што је нама бићима тродимензионалним могуће да вежемо дводимензионални чвор без померања крајњих тачака његових, што би опет дводимензионалним бићима било апсолутно немогуће. Кад се дакле претпостави четирдимензионални простор, онда је оно везивање чворова на канапу чији су оба краја запечаћена сасма могуће без икакве повреде печата, и Целнер баш и узима овај феномен везивања чворова да покаже, како је пужна претпоставка четврте димензије реалног простора.

Поред везивања чворова, које је Целнеру испало са Следом за руком, испало му је и други један исто тако чудан феномен пробојности материје, а то је обавијање прстенова око асталских ногара, и ако су прстенови остали неповређени и ногари били чврсто приковани за патос. Целнер је унео у собу два стола, један чији су ногари били чврсто приковани за патос, и други на који је метнуо неколико дрвених прстенова које је пре тога испитао микроскопски, да би с једне стране констатовао њихову једноставну структуру а с друге стране да би по свршеном експерименту могао констатовати њихову неповређеност. Као и код првог експеримента, он је пазно с особитом пажњом на Следове руке које су за све време експеримента остале непомичне. Само је неколико минута по почетку седнице требало, па су се прстенови цели и неповређени нашли около ногара другог стола. Овај феномен Целнер опет објашњава претпоставком четврте димензије реалног простора. У тродимензионалном простору обавијање прстенова око ногара стола могуће је само тако, ако су ногари слободни тако да могу ући у саме прстенове; у четир димензионалном простору пак прстенови се могу поређати око ногара асталских и ако они нису слободни. То се опет да показати фигурама. Слика 6 представља правом линијом ногу око које треба прстен А да се обавије. Докле год се прстен налази у истој равни са правом, то је обавијање апсолутно немогуће, оно је тек онда могуће, ако се прстен издигне у трећу димензију, тако да кроз њега може права да прође; разуме се под претпоставком, да је крај праве, који има кроз прстен да прође (односно прстен кроз њега) слободан. У другој димензији то је провлачење прстена немогуће, и кад је крај праве слободан; у четвртој димензији то ће провлачење бити могуће кад крај није слободан, као год што је везивање дводимензионалног чвора у трећој димензији било могуће и без повреде крајева конач те по томе и везивање тродимензионалног

Слика 6.

чвора у четвртој димензији било могуће без повреде крајева ковца.

Тако дакле објашњава Целнер на врло прост начин под претпоставком реалитета четврте димензије феномене тако зване пробојности материје, без повреде основног физикалног аксиома непробојности материје. На исти начин објашњава Целнер и друге многе феномене пробојности материје, који су у тесном сродству са феноменима тако зване материјализације и дематеријализације објеката. Ми ћемо у другом одељку опширно описати ове чудне феномене, а сада ћемо само споменути, да се они састоје у тако званом јављању објеката са оног света у овоме и ишчезавању њиховог са овог света у онај. У многим случајевима ове материјализације и дематеријализације објеката констатовано је, да су се објекти који су се тобож јавили са онога света, налазили просто у близини саме себе у којој је седница држана. Тако је се Целнеру једном десило, да је утицајем Следовим почела да пада читава киша у соби у којој је седница држана ма да у њој воде није било; међу тим констатовано је да се она налазила у соби до ње. Исто тако констатовано је, да је и камење, цвеће и други предмети који се јављају у седницама дошло споља јер је исто тако влажно и хладно и исте оне врсте које и оно на пољу. Предмети су дакле увек земаљског порекла, и у најбољем случају има да се претпостави за ове као и за све друге феномене пробојности материје оно већ поменуто објашњење индијско, а никако не Целнерово.

Логички узев, као што смо већ видели, простор од четири димензије није немогућан. Али из разлога, који се у овим више мање популарним чланцима не могу изнети, реални простор поред свега тога не може имати више од три димензије. Свет је могао бити створен и у простору од четири, пет и т. д. демензија, али он је створен у три демензије, а да није створен у више демензија, разлог је најглавнији — да га се само дотакнемо (в. Спиритизам стр. 78—9) — што би морали имати преставу о њему. Према томе Целнерова теорија четирдимензионалног простора, ма како духовито изгледала, и ма како елегантно да се њоме дају објаснити сви речени окултни феномени, ипак је погрешна, јер четврте димензије простора нема. Ако постоје појаве пробојности, које је Целнер посматрао, онда се оне дају објаснити само овако како је то у Индији учињено, т. ј. претпоставком да је снага медијума у стању, да мења агрегатно стање тела врло брзо.

Појаве физикалне које се осим побројаних јављају често при седницама јесу још: лупњавае, које почињу са нечујним пуцкарањем (као код електричне машине) па се појачавају каткада до тешких удара; те се лупњавае често чују из столова, столица, ормана, зидова, из малих предмета а каткада и из масивних стена; затим бацање камења које изненада наступи и и полуна све прозоре на соби у којој је седница; затим особито светлосне појаве које се јављају готово увек у седницама: обично су те светлосне појаве тако слабог интензитета, да их само сензитивније личности могу да виде, али кадкада постају тако јаке, да их сви виде. Ове светлосне појаве по чуеном спиритисти (и хемичару) Рајхенбаху продукт су тако зване снаге ода; одом назива Рајхенбах саму снагу медијума, и њена је главна одлика у томе да производи светлост, и да у виду пламена извире из људског тела (као што су то тврдили многе сензитивне личности које опажају оне слабе светлосне појаве). Према томе од би био светлосна снага, чији су светлосни таласи невидљиви, али који играју главну улогу у природи ствари (кад се претпостави, да се у окултним феноменима манифестира најдубље дно природних феномена). На сличност ових хипотетичних зракова Рајхенбахове снаге ода са новооткривеним невидљивим Рентгеновим зрацима указао је чувени спиритист Карл ди Прел.

(Наставиће се)

О СТРАНЦИМА И ПАСОШИМА

Д. Ђ. Алимпих

(Наставак)

б) **ванобласности**, која се састоји у *независности од власти месне државе*. Независност ова, пак, оличена је у *изузетности* од грађанског и кривичног правосуђа, као и у *ослобођењу* од дужности сведочења.

И ванобласност, као и неповредимост, проширује се и на породицу посланикову, његово службено особље, а у многим случајевима и на неслужбено.

Само онда, кад би која од побројаних лица учинило злочин против државе, може га месна власт притворити, али је дужна о томе одмах известити његову државу и довољно образложити свој поступак.

Ни у ком случају месна власт не може судити страном заступнику, већ једино власт његове државе, којој се он, ради тога, предаје по свршеној истрази.

Помињемо још, да влада страног заступника може, у појединим случајевима, одузети поменуто изузетност може заступнику и његовом службеном особљу као год што је сам посланик може одрећи своје неуказном особљу. У оба ова случаја, месне власти биле би надлежне за вођење истрага и суђење кривица, или грађанских спорова, ових лица.

Последице изузетности од грађанског правосуђа огледају се у немогућности подизања ма какве тужбе против страног заступника, чије се ствари у стану или згради посланства, никад не могу узаптити, нити он лично може бити затворен због дугова.

Са свим је, пак, друга ствар, ако би страни заступник притежавао какве непокретности, или покретне ствари ван свога стана и зграде посланства, које нису намењене његовој личној употреби, већ привреди, трговини или радности. Изузетности у овом случају нема по што се је заступник, ступајући у послове овакове природе, не прећутно одрекао, па, следствено, и ове се ствари могу узаптити.

Помињемо још и то, да заступник стране државе не може уживати ни *неповредимост* ни *ванобласност*, ако је поданик државе код које је акредитован. То исто важи, у овоме случају, и за његово неслужбено особље, које, као што смо видели, може само у толико уживати независност, у колико му заступник хоће или може да да.

Треба још знати и то, да се *независност* (имунитет), о којој смо говорили, односи само на дипломатске заступнике или посланике, али не и на **консуле, сем ако им она није, путем уговора, изрично призната.**

Ово се правда тиме, што консули, немају дипломатског обележја, већ им је, као што је познато, дужност да штите трговачке и економске интересе своје државе.

Ну, и поред свега овога, ипак се признаје, да је архива консулства неповредима, те се, према томе, она не може ни претрести ни узаптити.

Што се осталих консулских повластица тиче, оне, као што нагласисмо, зависе у главном од уговора дотичних држава.*)

На завршетку говора о домицилираним странцима дужни смо још изјавити, да је њихов положај у већини данашњих држава детаљисан међународним уговорима, који, као што се зна, имају силу закона.

Међународни уговори које је Србија до данас закључила са страним државама ови су:

а) **с Аустро-Угарском:** *Трговински уговор* од 28 јула 1892 (зборн. 48), *Консуларна конвенција*, *Конвенција о наслеђима* и *Конвенција о узајамној помоћи и у судским делима*. — све од 24 априла 1881 год. (Зборн. 37). Трговинском уговору истиче рок 19—11 децембра 1903 год.;

б) **с Белгијом:** *Трговински уговор* и *Консуларна конвенција*, обоје од 17 јануара 1885 (зборн. 41-ви);

в) **с Грчком:** *Трговинска погодба на начелу највишег повлашћења* од 1 јула 1895 год. (зборн. 50);

г) **с Инглиском:** *Трговински уговор* од 28 јуна 1893 (зборн. 49);

д) **с Италијом:** *Привремена погодба за уређење трговинских односа* од 26 априла 1874 год., која је доцније продужена изјавом од 28 априла 1880 (зборн. 35) и *Конвенција о консулству и настанивању* од 28 октобра 1879 год. (зборн. 35);

ђ) **с Немачком:** *Трговински уговор* од 1 августа 1892 (зборн. 49) и *Консуларна конвенција*, од 25 децембра 1882. (зборн. 39);

*) Види конвенцију о праву имунитета и привилегија консуларних агената, закучену 3—II. 1882 год. између Србије и Сједињених Америчких држава (Збр. 38).

- е) с **Русијом**: *Трговински уговор*, од 15 октобра 1893. (зборн. 49);
- ж) с **Уједињеним америчким државама**: *Трговински уговор и Консуларна конвенција*, обоје од 2 октобра 1881. (зборн. 38);
- з) с **Француском**: *Трговински уговор* од 20 јуна 1893. год. (зборн. 49);
- и) с **Холандијом**: *Трговинска и консуларна погодба*, од 5 октобра 1881. (зборн. 37);
- ј) с **Швајцарском**: *Привремена погодба о уређењу трговинских односа*, од 26 јуна 1874. која је продужена 20 маја 1880. год. (зборн. 35 и 36) и *Конвенција о настањивању и консулству* од 8 априла 1888. (зборн. 43);
- к) **Међународна конвенција о заштити индустријске својине**, која је закључена у Паризу маја 20. год. 1883. између Србије, Француске, Италије, Швајцарске, Белгије, Холандије, Шпаније, Португалије, Бразилије, Гвемале и Салвадора (зборн. 40). Доцније је ова конвенција допуњена Римским протоколом од 11 маја 1886. год. (зборн. 42);
- л) с **Црном Гором**: *Трговинска Конвенција*, од 19 децембра 1895. год. (зборн. 50);
- љ) с **Бугарском**: *Трговинска конвенција*, од 8 марта 1897. која важи до 1 јануара 1904. год. (зборн. 52) и најзад
- м) с **Турском**: *Трговинска конвенција*, од 15 фебруара 1900. до 19 августа 1902. год. (није још ушла у зборнике, а биће замењена новим уговором).

2. Недомицилирани странци

Положај ових странаца регулисан је, у већини данашњих држава, нарочитим законима или уредбама које, готово свуда, имају чисто полицијско обележје, јер им је главни циљ: да подвргну што јачем полицијском надзору сваког странца, а споредни: да га, што је могуће више, ставе у зависан положај према домороцима.

Код нас у Србији нема, на жалост, нарочитих закона или законских наређења у овоме погледу, и да којим случајем не постоји још § 343 казног закона, по коме се из земље могу протерати страни поданици без уредног занимања и срестава за живот, неби, у погледу осталих казни, постојала некаква разлика између наших и страних грађана.

Постоји, истина, код нас још једно наређење у § 344. пом. зак., по коме се долазак сваког „странца из туђине“, мора пријавити месној полицијској власти у року од 24 сата, али казна за неизвршење овог законског прописа, никако не постизава странца, већ онога који га у своју кућу или хотел прими, дакле, опет нашег грађанина.

Сем овога, треба још знати, да ова обвеза пријављивања не постоји само за странце, већ и за српске грађане, из чега опет излази; да законодавац, у овом погледу, не прави апсолутно никакве разлике између странаца и својих поданика.

Изузев ова два зак. прописа, и § 37 б казног зак. који наређује да се странци у место осуде на полиц. надзор прогоне из земље, нема, ни у кривичном зак. ни у полиц. уредби, никаквих других наређења о странцима.

Није никакво чудо, према овоме, што се у Србији налази једна велика маса проблематичних странаца који, с једне стране отимљу зараду нашим поданицима, а с друге опет, ревносно пуне наше затворе и казамате.

Док је овако код нас, дотле у најслободнијој Француској постоје за странце два нарочита закона (од 2 октобра 1888. и 8 августа 1893. год.), од којих је једноме (првоме) циљ сигурност друштва, а другоме заштита радника и занатлија.

Због важности самог предмета, изложићемо овде у кратко важније одредбе из оба ова закона.

Тако, по зак. од 2 октобра 1888. год., сваки странац који дође у Француску дужан је, у року од 15 дана, рачунајући од дана његовог доласка, поднети лично месној општинској власти, а у Паризу префектури, пријаву и у истој ознатити:

- 1) своје име и презиме;
- 2) име и презиме осталих чланова породице;
- 3) народност;
- 4) дан рођења;
- 5) последњи домицил;
- 6) занимање и средства за живот;

7) име, године старости и занимање осталих чланова породице ако их има, и

8) Домицил у моменту подношења пријаве.

За доказ свега овога, као и за доказ сроје идентичности, странац мора поднети на увиђај *званичне исправе*, а ако их случајно код себе нема, оставља му се извесни рок, до кога их мора набавити и показати.

Не поднесе ли странац ове доказе у остављеном року, он се кажњава новчаном казном од 50—100 дин. Иста ова казна постизава га и онда кад у остављеном року не поднесе пријаву.

Ако ли се пак, утврди: да је странац намерно избегавао испуњење ових дужности, он се одмах прогони са територије француске.

У случају да је пријава ма и у неколико неистинита, подносилац њен кажњава се новчаном казном, а према приликама и прогонством.

Ако су и пријаве и докази уредни, подносиоцу се даје реверс о томе, и тек са овим реверсом он је у стању кретати се слободно у месту тадањег домицила.

Реверс овај мора странац увек са собом носити и показати га власти на њен први позив. Онај, који то неби учинио, кажњава се новчано од 50—200 дин. независно од тога, да ли је, у моменту тражења, имао код себе реверс или не?

У случају промене места становања, дужност је странца да се у року од 2 дана, од дана доласка у ново место, пријави са већ добивеним реверсом општинској власти, која ће му исти оверити и вратити, по што га предходно заведе у своје књиге — нарочите регистре за странце. Неиспуњење овог зак. прописа повлачи за собом исте казне, као и само неподношење пријава.

До сада изложене одредбе односе се на оне странце који привремено, махом ради задовољства, проводе у Француској дуже или краће време, не радећи ништа, и трошећи своју готовину.

Са свим је друга ствар, међу тим, са оним странцима, који долазе на територију француску у циљу привређивања — зараде.

За ове странце издат је нарочити закон 8 августа 1893 год. коме је, као што смо већ поменули, главни циљ заштита домаће трговине, радиности и индустрије, а нарочито радничке класе.

Као год и остали странци, тако су и ови дужни поднети пријаву, али не у року од 15, већ у року од 8 дана,

Све док не добије реверс о поднетој пријави, странац не сме радити никакав посао, а и кад би хтео, нико му неби смео дати рада **без предходног увиђаја реверса**. Свако противно поступање, повлачи казну за обе стране.

(Наставиће се)

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

ИСПРАЋАЊЕ

Од Максима Горког

Кроз сеоску улицу, међу белим малоруским кућицама, са дивљим урликањем, креће се један чудноват спровод.

Гомила народа иде, збивена и спора, ступа напред као какав огроман талас, а пред њом, у кораку, корача смешно чупава мрцина, оборене, снужене главе. Подижући предњу ногу, мрцина је чудновито тресла главом, као да је хтела да растерује густу праšину са друма; а кад је дизала задњу ногу, изгледало је као да ће сапима да се сроза на земљу, и да ће се стропоштати.

Кљусе вуче таљиге за које се прекљештила рукама једна мала жена, готово девојчица, потпуно нага. Она иде чудним кораком са стране, глава, покривена јаком затвореном плавом косом, погнута је и као мало забачена позади, очи су јој јако отворене, гледају негде далеко, мртвим и тупим погледом у коме нема ничега људског... Цело јој је тело покривено модрим и црвеним убојима, округлим и дугачким, чврста лева дојка јој је прободена и крв тече у танком млазу... Црвени траг крви иде преко трбуха, па на ниже, дуж леве бутине до колена,

а на колелу је сакрива мрка кора од прашине. Изгледа као да се са коже те жене одерао танак и дуг кајаш, и да су је дуго ударали цепаницом по трбуху, који се грозно надуо и страховито је модар.

Мале и надуване ноге једва иду по прашини, цело тело је ужасно унакажено и осакаћено, и тешко је разумети како је још у стању да се држи на ногама, које су све покривене убојма, као и цело тело. Како да се не сруши на земљу, како да се не обеси о таљиге које би је вукле по прашљивој вре-лој земљи.

На таљигама стоји усправљан крупан момак, у белој кошуљи, са астраханском шубаром, испод које је преко чела пала коврџица јако риђе косе. У једној руци држи узде, у другој бич, којим методично шиба, један пут кљусе, други пут тело мале женице, толико изубијане да више није личила на људско створење. Очи су му напуњене крвљу и сијају свирепим триумфом. Од косе се још боље види зеленкаста боја његова лица. Рукави од кошуље, засукани до лаката, откривају јаке, мускулозне руке, обрасле риђим длакама; уста су отворена, пуна белних шиљастих зуба. С времена на време чују се његови рапави узвици:

— Де! Вештице! Ђи! Ђи! Аха! овако...! Ваља ли овако браћо?

И иза таљига и жене привезане за њих, гомила, као огроман талас, тече, виче, урла, звижди, смеје се, боде, тера, а дечурлија трчи. По неко се одвоји од гомиле, и виче у лице жени циничне речи. Онда, гласно кикотање гомиле покрива све остале гласове и оштро фијукање бича у зраку... Жене иду, са раздраженим лицима, са очима које се сијају од уживања... Људи иду и вичу нешто одвратно створењу које је на таљигама. Овај се окреће њима и смеје се, са широко отвореним устима. Удар бича фијукну о леђа женина. Бич, дугачак и танак, увија се око рамена, и ено га под пазухом... И сељак који шиба, снажно повуче бич ка себи; жена силно викну, трже се натраг, и леђима паде у прашину... Више њих из гомиле појуреше јој, и нагнуше се и сакрише је својим телима.

Коњ се зауставља, али одмах наставља да иде; жена, сва изломљена и изубијана, наставља као и пређе свој пут поред таљига. И бедно кљусе, на сваком кораку, тресе своју чекињаву главу, као да хоће да каже:

— Ето како је гадно бити животиња! Мора се онда учествовати и у овако одвратним стварима.

А небо, чудесно јужно небо, потпуно је мирно — нема ни најмањег облака —, и са висина летње сунце обилно расипа своје ватрене зраке.

То није алегорична слика гоњења и мучења пророка презрена у својој земљи, — не, на несрећу није! То се зове: „Испраћање.“ Тако мужеви кажњавају неверност својих жена; то је жанр-слика, обичај... и ја сам то видео 15 јула 1891 године, у селу Кандибовка, херсонска губернија.

ВОЛТЕР И КРИМИНАЛНЕ АФЕРЕ ЊЕГОВОГА ДОБА

Од Е. Ноела.

(Свршетак)

Несрећом, ови тренуци мало трају; фанатизам није дуго чекао да опет дигне главу, и афера Каласова још није била ни свршена, кад се објави један нов криминални процес, опет у Лангедоку, против једног протестанта у Катру, оптуженог да је удавио своју кћер, које су калуђерице, тако се говорило, преобратиле у католичку веру. Ево појединости: „Неки Сирван из Катра, имао је три кћери. Како је вера ове породице била протестантска, то су одузели од матере њену најмлађу кћер. Метусе је у један манастир, шибили су је да би боље научила свој катихизис; она полуде и скочи у један бунар, који је био удаљен једну миљу од куће њеног оца. Одмах ревносно католици посумњаше да су отац, мати и сестре удавиле ово дете. Католици из провинције тврдо држе да једна од главних тачака протестантске вере јесте та, да отац и мати морају да обесе, угуше или удаве своју децу, ако примете да ова имају неку наклоност према католичкој религији. Глас о удављеној

девојци приспе у Тулузу.....“ Позваше Сирвана његову жену и кћери. Сирван је имао толико времена да побегне са свом својом болесном породицом. Они су ишли пешке, без икакве помоћи, преко стрменитих планина покривених снегом. Једна његова ћерка породи се на леду; и полумртва понесе своје полумртво дете на рукама; напоследку се упуте према Швајцарској. (Волтерово писмо Дамилавилу). Где да иду ако не светом месту, које је постало уточиште, свију несрећника (као некада црква)? Они иду у Фернеј: „Исти случај који ми је довео децу Каласову хтео је да се Сирван упуте мени. Замислите, пријатељи, четири овце које су каспи оптужили да су појели једно јагње. Немогуће ми је да вам насликам толико невиности и толико несреће.....“

Кад су дошли у Фернеј, прва новост коју су чули била је да су отац и мати осуђени на смрт, а кћери које су проглашене за подједнако криве, прогнате на свагда; да су им добра конфискована и да им не остаје ништа више на свету него бешчашће и беда.

Да се спасу било је само једно средство, да се врате натраг, да се лично пријаве тулуском суду, и да их овај осуди у њиховом присуству. Али ко је био сигуран да их неће понова осудити на смрт. Да ли се могло надати да ће суд опет уступити гласу Волтеровом? Судије су и онако биле незадовољне што је јавно мњење оштетило, једну њихову прерогативу, што се непозвани мешају у њихове послове. Волтер се са своје стране бојао да јавна пажња не престане да му следује два пута узастопце на истом земљишту. У осталом била је још једна опасност, врло озбиљна у томе веку: Сирван је био човек са мало разума; дух му је био тако слаб; он је био тако обхрван несрећом да је само плакао, и једва су могли извући најпотребнија обавештења у његову одбрану. Требало се дакле бојати да се свет неће интересовати за човека који је тако рђаво себе препоручивао. Зато се Волтер јако бринуо; он пише своме адвокату Г. Ему де Бомону који је требао такође да брани Сирванову ствар; „Ви можда нећете наћи код овог несрећног оца породице ни такав разум, ни такву снагу, ни толико јачине као код Г-ђе Калас.“ Затим са осећањем узвишеног милосрђа он продужује: „Имао сам много муке да умиром његово очајање због тога што треба времена и има тешкоћа да се добаве из Лангедока она акта што сам вам послао који тако јасно показују лудост и неправичност ограниченога судије који га је осудио на смрт и који му је одузео сво имање. Ни један од његових рођака а још мање они који носе име пријатеља, нису смели да му пишу, тако је фанатизам и ужас овладао духовима. Његова жена, која је осуђена заједно с њим, достојна сваког поштовања, која је готова свиснула од бола, док је дошла мени; његова кћи која је готова да подлегне очајању; унуче које је рођено у сред леда, болесно од свога несрећног рођења; све то још више раздира срце очево, и збуњује му главу. Он само плаче.....“

Али га баш једна ова сметња не зауставља. Он треба да спасе Сирвана као што је спасао Каласа. Ето га дакле, где у седамдесет првој години почиње за ове нове жртве фанатизма исто што је чинио за старе. Ако сад не успе тим што ће да узбуни јавну свест, он ће успети кад заинтересује за ову ствар; принчеве, краљеве, оне који владају који сви у осталом желе да се прославе с њиме и да резервину за себе један део похвале коју ће он опет добити.

Руска царица, пољски краљ, краљ пруски, краљ дански, бернска влада, ландграф Хески, војводиња од Саксен-Готе, принцеза Насад-Сасебрукска, маркграф баденски, принцеза Дармштатска и т. д. — слали су јавно понуде овој породици и били су на њеној страни, Волтер је учинио да, помоћу речитости Г. де Бомона, одјекну ова узвишена имена у ушима судија.

Француски краљ не може да каже своју реч док суд не донесе дефинитивну одлуку. Али у овом велико душном покрету крунисаних глава, он не може да заостане, и удељује свечано Каласовима накнаду од тридесет и шест хиљада ливара. Што се тиче Волтера, он, благодарећи своме досетљивом милосрђу, знао је да убеди суд, да је боље да се та нова афера не рашчује, да он неће да апелује на јавно мњење, да ће оставити судијама да они први објаве невиност ове несрећне породице, и пустио их је да виде да је то извршено средство за њих да понова стеку поштовање у очима света и да задобију понова свој компромитован ауторитет.

Краљеви саветници су обасути славом, кад су оборили пресуду Каласову; и они могу задобити исту славу кад би правично судили Сирвану. Нека ми се дозволи да цитирам писмо које је упутио једном од тих судија који су осудили породицу Сирванову, а пред којим је она требала да се опет појави.

Ференеј, 19. априла, 1765. године.

„Господине,

Ја вам се не извињавам што сам узео слободу да вам пишем и ако вас не познајем. Један јединствен случај довео је код мене на границу Швајцарске децу несрећнога Каласа, други случај доводи породицу Сирван осуђену у Кастру, према оптужби или боље према претпоставци да је учинио исти злочин за који су окривљавали и Каласа.

„Отац и мати су оптужени да су удавили у бунару своју кћер из верских разлога. Срећом, таква убиства нису у природи човечјој, против Каласових нису имали позитивних доказа, против Сирвана нема никаквих.

Ја сам видео протокол, ја сам дуго испитивао ову несрећну породицу; истину вам кажем, господине, ја нисам никад видео толико невиности удружене са толико несреће.

Фанатизам народа у Лангеоку против Каласових натерао је породицу Сирванову да побегне чим је била оптужена за злочин. Она сад лута без хлеба, живи само од милосрђа страних људи. Ја се не чудим што је избегла беснило народа, али ја верујем да она има поверења у правичност вашег суда.

Ако су узвици народа, сведоци занесени фанатизмом, ужас и поремећај мисли могли спречити Каласове да се бране и Каласа оца натерали да подлегне, неће бити исти случај са Сирваном. Они су осуђени због тога што су побегли. Они су осуђени а нису сами лично присуствовали и према вашем рпорту суд је пресуду потврдио.

„Пример Каласов уплашио је Сирвана и спречио га да предстане суду. Треба или да изгуби своје имање за свагда, или да сам дође да се преда суду, или да моли за милост Краљевом Савету? Ви осећате боље него ја како би било непријатно да два процеса такве природе буду изнесени пред Његово Величанство, и ја мислим да је много пријатније и достојније вашег узвишеног тела, да Сирван моли за вашу заштиту. Публика ће увидети правичност судија, који су потписали смртну пресуду Каласову, јер су очи у очи на то били натерани гомилом кобних околности, а сад пак проглашују невиност Сирванову.

„Ви имате пред својим очима сва акта тога процеса; да ли бих вас смео молити, господине, да их прегледате?

Ја сам сигуран да нећете наћи најмањег доказа против оца и матере. У том случају, господине, ја вас позивам да будете њихов заштитник. Да ли ћете ми дозволити и да тражим још једну милост? То је да дате та акта да читају неке судије ваше колеге. Кад бих ја био сигуран да сте их, и ви и они, осудили само због бегства, кад бих могао растерати њихов страх, ја бих послао вама пред ноге ову несрећну породицу, достојну вашег сажаљења. Јер, господине, ако празноверни католици мисле да су протестанти способни да изврше једно такво убиство; из љубави према вери; протестанти верују да католици хоће да метну Њих све на точак из побожности, и ја не могу довести породицу Сирванову ако нисам сасвим сигуран да њене судије познају њену ствар и њену невиност. Ја бих имао срећу да станем на пут новом скандалу пред Краљевим Саветом, и да вам у исто време дам доказа мога поверења у вашу просвећеност и доброту. Опростите за овај мој корак на који ме је навело моје милосрђе према несрећнима и моје поштовање према суду и према вашој особи из моје удаљене пустиње. Имам част бити спштованем, и т. д.

Он је све ствари необично вешто удесио да би спасао Сирвана који није више живео у беди, благодаречи својим заштитницима, док најзад, и његова праведна ствар победи!

* * *

Јави се један нов процес, пет младића из Абевила, оптужени су да су једног кишовитог дана задржали шешире на глави кад је преко села пролазила литија капуцинаца окривљени су још што су певали рђаве песме и читали рђаве књиге, оптужени даље, само лажно, да су оборили једну дрвену икону на мосту Алевилском. Глупе варварске судије осудили су их на

мучење, да им се ишчупа језик и да их баце на ломачу. Најстарији међу њима, племић де ла Бар имао је деветнајест, најмлађи четрнајест година. Они су били из првих кућа у том месту. Де ла Бар је био син дивизијара у војсци и рођак породице д' Ормесона. Ниска љубомора и идиотски фанатизам бискупа Аименског био је узрок његове смрти. Само двојица буду ухапшена, остали се спасоше бегством, и осуђени су без њиховог присуства. Племић де ла Бар жалио се Париском суду против пресуде суда Абевилског, али овај обузет оном свирепом заслепљеношћу потврди пресуду већином од два гласа. Једна калуђерица, уважена сестра манастира Абевилског рођака младога де ла Бар на коленима је молила „многољубљенога“ краља Луја, али овај оста без милосрђа и предаде се као и његов суд и све судије општем проклетству. Кад је Волтер читао појединости овога процеса који приличи људождерима, он је дрхтао. Он је обузет неком врстом беснила против судија али ово беснило је ублажено сузама изазиваше смрћу овог младог човека.

Сва нежност у његовом срцу избије на површину и још једном се чује глас оца, али не глас који тражи да му се поврати дете, него, који хоће да се освети целатима. Благодаречи њему, цео свет сазнаје ову крваву трагедију. Последње речи младога Ла Бара скупљају се, распростиру, сва их уста изговарају.

Довели су га из Париза у Абевил на извршење смртне казне, у једним поштанским двоколицама, опколеним жандармијом, скривеног тако да изгледа као да је пошта, јер се правда скривала, стидећи се сама себе. Кола да би скренула са себе пажњу нису ушла кроз она врата на која се улази путем из Париза, него на супротна. Апсеник није био ни најмање збуњен поздравно је мирно оне које је познавао. Народ из Абевила и околине који се скупљао гомилама на путу, дрхтао је, био је запрепаштен, једва је дисао. Свакога тренутка су мислили да ће његово помиловање доћи. Са страхом су испитивали све гласнике, надајући се да сваки од њих носи добру вест. Народ је још веровао у краљеву правичност.

„У сред опште туге, говораше један очевидац, млада жртва показиваше најхладнокрвнију храброст.

Његов свештеник, отац Боскије, доминиканац, плакао је. Де Ла Бар га је журио да руча са њим; „Да узмемо мало хране, говорио је, вама је снага потребна више него мени, да би издржали онај приказ који ћу ја показати.

Жалостан обед је свршен, кобни тренутак се приближује.

„Сад да пијемо мало каве, рече он весело, неће ми разбијати сан.“ Кад су ишли на губилиште, он рече оцу Боскију: „Највише ми је жао што данас видим међу тим несрећницима оне, које сам звао својим пријатељима.

Кад су дошли пред главни улазак Сент-Вилфранка где је требао јавно да призна своју кривицу, он чврсто изјави да није вређао Бога. Није хтео да прочита оно што су му поднели; прочитали су они у место њега.

И кад није хтео да покаже свој језик, целати (човечнији од судија) само су га привидно сагорели. Кад се нео на губилиште, снаде му једна папуча, он се сиђе да је узме и поце се понова са истом мирноћом.

Искупљени су били пет целата за ово извршење; „Да ли си ти вешт у томе? рече он целату из Париза, јеси ли ти одсекао главу грозу де Лали?“ — „Ја.“ „Ти си га промашавао; не бој се ништа ја ћу се добро држати, нећу бити дете.“ Он завеза сам себи очи, кобни га ударац погоди. Његово тело бацише на ломачу. Бацеше у ватру, где је горело његово тело, и неколико филозофских књига, међу њима нову свеску *Речника Филозофије*. Хтели су да утерају страх филозофима, надали су се чак да ће тиме заплашити старца, који се усудио како се говорило, да присвоји права суда.

Али глас Волтеров није се никад чуо са толико јачине. Он се одриче обзира који је имао до сада, он јавно судије зове „убице у судској тоги.“

Снажан узвик освете одјекну из средине његових степа и стиже чак до Америке да разбуди срца. Он апелује на свемоћност филозофије и мисли. Д. Аламбер, тада најчувенији и најуваженији филозоф, постаје повереник његове туге, он му пише 28. јула 1766 год.:

„Време је да раскинемо своје окове и да не гледамо више овакве ужасе. Ја нисам доспео да саслушам мишљење адвоката;

ви сте га без сумње видели, и дрхтали сте. Није сад време да се шали, духовите речи не пристају уз покољ. Шта! у Абевиљу Визири у тоги погубили у најстрашним мукама дете од шеснаест година! И њихова пресуда је била потврђена противно мишљењу десеторице часних и човечних судија! И народ то трпи!... Овде Калас на точак метнут, тамо Сирван обешен, петнаест дана доцније пет младића осуђени на спалиште због лудорија...“ Два дана доцније (30): „Доживео сам толико ужаса за ово неколико дана да не знам шта пишем. Јесам ли вас известио да сам добио од Фредерика задовољење за Сирванове? Ова капља мелема на толико рана, учињених разуму и невиности мало ме је ублажила, али није излечила. Ја се стидим што сам тако осетљив и жив у мојим годинама... Опростите мојој тузи. Сад сам видео у *Француским Новинама* да је гром ударио једну стару жену, а није погодио судије у Абевиљу!“

Неколико дана доцније (7. августа), срце му се сасвим цепа:

ЗАПИСНИЦИ ИЗ МРТВОГ ДОМА

РОМАН У ДВА ДЕЛА

Написао **Фјодор М. Достојевски**

Превео с руског Јефта Угричић

22

— Шта желим! рећићу ја. Прими, као што ваља, госта, понуди га ракијом. Дошао сам ти у госте.

Немац се промисли и рече:

»— Седите.

»— Ја седох.

»— Па дај, брате ракије, кажем.

»— Ево, каже он, ракија, пијте, ако је по вољи.

»— Ама, велим ја, дај ти мени добре ракије. — Видело се, да ме пакост већ веома обузима.

»— То је добра ракија.

»Вређало ме је, што ме је тако омаловажавао. А што је најгоре, још и што Лујза гледа. Испијем ја, па ћу рећи:

»— Ама што се ти тако дусаш, швабо? Ти треба са мном да се спријатељиш. Ради пријатељства сам ти и дошао.

»— Ја не могу да будем ваш пријатељ, вели, — да ви сте прост војник.

»Е, ту вам ја и побесних.

»— Ах ти, страшило, подвикнем Кобасичару! Ама знаш ли ти, да од овог тревутка могу с тобом да учиним све, што хоћу? Ево, ако хоћеш, устрелићу те из пиштоља?

Извадим пиштољ, станем пред њега, и наперим му цев право у главу, из непосредне близине. Жене седе ни живе, ни мртве, боје се и да писну: а старац, он трепери као лист, сав се тресе, ћути блед као крпа.

»Немац се зачуди, али се ипак прибра.

»— Ја вас се не бојим, вели, и молим вас, као отмен човек, да своју шалу одмах баталите, али вас се ни мало не бојим.

»— Ах, лажеш ти, кажем му, бојиш се!

»И још како се бојао! Није смео ни да тргне главу испод пиштоља, него само тако седи.

Не, вели ви то не смете никако учинити.

»— А као зашто, велим, ја то не бих смео?

»— Па зато, каже, што вам је то строго забрањено и што ће вас зато оштро казнити.

»Ама ђаво би знао и тога лудака Немца!

Да ме није сам зачикивао, био би жив и дан данашњи.

»— Дакле, ти мислиш, да не смем? упштам.

»— Не!

»— Не смем?

»— Ви то не смете никако учинити са мном...

»— Е, па онда ево ти, кобасице! Како опалих, он се само заљуља на столици. Остали завришташе.

»Ја пиштољ у цеп, па се брзо удалим, а кад сам улазио у тврђаву, бацим пиштољ у коприве пред градском капијом.

Дошао сам кући, легао на постељу и мислим: тек што нису дошли да ме воде. Прође сахат, па други — не траже ме. А већ тако пред сумрачак, спопаде ме страшна чама; изађем; прохтело ми се да сместа видим Лујзу. Прошао сам поред часовничара. Гледам: скупио се свет, ту је и полиција. Одем куми: „изазови Лујзу!“ Мало сам само причекао, кад видим: трчи Лујза; одмах ми се обеси о врат и плаче: „свему сам, вели, ја крива, што сам се тетке повиновала.“ Рекла ми је такође, да је тетка одмах после догађаја отишла кући и тако се уплашила да се разболела и — само ћути; и сама није никоме ништа јавила, а и мени је, вели, запретила: боји се — нека раде тамо што им је воља. Нас, вели, Лујза, није нико мало пре видео. Он је и своју служавку послао од куће, јер се бојао. Та би му очи ископала, кад би дознала, да се мисли женити. Од његових риденика такође није било никога код куће — све је удало. Сам је и кафу скувао, сам је и закуску спремио. А онај рођак, та тај је и пре тога целог свога живота ћутао, ништа није говорио, а кад се мало пре десила несрећа, узео је капу и први отишао. И сигурно ће и он ћутати, рече Лујза.

Па тако је и било. Читаве две недеље није ме нико тражио и никакве сумње није било на мени. За те две недеље, веровали ми или не веровали, Александре Петровићу, проживео сам сву своју срећу. Сваки дан сам се састајао с Лујзом. А већ тако ме је тако заволела и приљубила се уза ме! Плаче: „ја ћу, вели, за тобом, куд тебе пошљу, поћићу и ја, све ћу за тебе оставити! Већ сам мислио да ћу ту и умрети од милине: толико ме је она тада разнежила. Е, али ме после две недеље ипак

„Највећа несрећа, поштених људи је та што су кукавице!“ Међутим после неколико дана он се понова храбри, почиње да ради и кличе: „Гонитељи, чудовишта једна! нека ми се да само седам или осам људи које ја могу да предвидим, и ја ћу вас све истребити.“

Све те афере показале су мане судског поступка, безмислене и свирепе грешке тадашње „правде.“ Волтер је имао довољно храбрости, предузимљивости и духа не само да спасе или да рехабилтује окаљану успомену невиних жртава фанатизма и рутине, он је више но ико припомогао да се реформише судски поступак, да се у суђење унесе више човечности, више поштовање човека.

Волтер, писац толиких великих историских и филозофских дела, није имао само велики дух; својом борбом за несрећне и невинне жртве, он је показао да има и добро срце. Велики писац попуњује се добрим човеком и Волтер се јавља као апогеоза потпуно развијена човека.

ухватише. Старац и тетка се договорише, те ме и потказаше...

— Али, станите, прекидох ја Баклушина, — за то су вас само могли послати једва на десет година, или на дванаест, или чак и на потпун рок у грађански одељак, али ви сте, ето, у засебном одељењу. Како је то могуће?

— Е, ту је већ дошла већ и нека друга ствар, рече Баклушин. — Кад су ме извели пред судску комисију, капетан ме стаде пред судом ружити увредним речима. Ја нисам могао да отрчим, него му кажем: „Шта се псујеш, ти? Зар не видиш, неваљалче, да седиш пред огледалом својим!“ Е, ту је већ дошла и друга ствар, поново су ме стали судити, па су ме за све заједно и осудили: четири хиљаде, и овамо у засебно одељење. А кад су мене извели на казну, извели су и капетана: мене на шибу, а њега да лише чина и да пошљу у Кавказ у војнике. — До виђења, Александре Петровићу. Свратите код нас на представу.

(Наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

М. П. М. званичник средњи, учинио је ово питање:

»Среској власти, где и сам служим, поднесе се честе тужбе против појединаца, за заузећа општ. државних и приватних земљишта.

Парочито су честе тужбе државних шумара, за заузећа државног земљишта.

Чињеним увиђајем на лицу места, обично се утврди: да су тужени заиста учинили заузећа, али не скоро, већ неки пре 2—3 године, а неки чак и пре пописа људства и имовине, те су заузета земљишта чак и у пописне књиге уписали.

По овим тужбама доносе се тако разнолике пресуде, да ја не умем да се нађем у оцени питања: шта је правилније и саобразније закону.

Тако, неки су доносили пресуде, да се тужени ослободе казне као застареле по § 396 кр. законика, а да заузето земљиште врате држави или општини, а неки су, пак, просто ослобођавали оптужене, не говорећи ништа о заузетом земљишту.

Чак и старије власти неједнако поступају, јер у неким случајевима одобравају пресуде где је кривица застарела а имање од захва-

гача одузето, а у неким случајевима ниште, налазећи, да се питање о својини може расправити само уз кривичну одговорност, а кад ове нема, онда и расправа тога питања проишља из судова према вредности заузећа.

Неке опет, власти, у опште не доносе никакве одлуке, кад је у питању заузеће државног земљишта, већ ствар остављају нерешену до доласка шумске комисије, која, веле, има то питање да расправи.

Како се овакви случајеви, без сумње, догађају и при другим срезовима, то молим да се да потребно обавештење: како у поменути случајевима ваља поступати.

На ово питање ево одговора:

Три су случаја, у главном, у којима полицијске и општинске власти имају да се јаве као надлежне за расправу питања о заузећу.

Један је кад оне дејствују као извршна власт, приликом вршења пописа у смислу § 466 гр. с. пост. ради извршења судских пресуда, којом се приликом може оспорити својина целе парцеле или једнога дела њеног; један је кад се оне јављају као административне власти, са дужношћу, да одрже затечено стање ствари у каквом спорном имовинском одношају о својини; трећи је поводом тужаба по § 375 а кривич. законика.

Како ваља поступати у првом и другом случају, нарочито полицијским властима, јер се општинске ређе јављају у тој улози, јасно је описано расписом господина Министра унутрашњих дела, од 12. јуна 1891 године П. № 9402, поред онога наравно, што сами закони о томе прописују.

Кад се добро проучи овај распис и законска наређења, из којих је и приљен материјал за његову израду, онда се не ће унадати у погрешке, које су, мора се признати, врло честе и код полицијских власти и код општинских судова.

О поступању у случајевима § 375 а кр. закона, нема нарочитог упута централне власти, али по духу саме ове законске одредбе, и овде су могућна три случаја, па и различита примена ових одредаба.

Један је случај, кад је заузеће учињено пре три месеца, те је дело застарело пре, него што је тужба дата; други је кад је тужба дата на време, али кривична одговорност искључена што је дело застарело пре изрицања пресуде, наравно кривоцом саме власти; и, трећи је случај, кад је и тужба дата на време и пресуда на време донесена.

У првом случају, полицијска ће власт одузимати заузеће имање из руку захватача само онда, ако он поднесе као доказ о својини тачицу или другу јавну исправу. Где год овога нема, она ће ово питање расправљати *по основи државине*, и слабију страну упућивати на грађански суд.

У другом случају, власти ће увек, кад год се цуноважно утврди заузеће, одузимати од захватача земљу и враћати правом сопственику, без обзира на то, што га ослобођава кривичне одговорности, јер је ова несумњиво утврђена, али он не ослобођен кривоцом и немарношћу саме власти.

Увек, дакле, кад је протест од стране правог сопственика учињен на време, треба заштити право својине оштећенога.

У трећем случају, наравно, уз решење кривичне одговорности иде упоредо и расправа питања о повраћају заузећег имања, што јасно одређује и сам § 375 под а кр. законика.

Један писар општински учинио је ово питање:

«Кад један грађанин по распореду бр. 6 плаћа испод пет динара непосредног пореза, без приреза и личног пореза, те му се, по томе, мора издати уверење о сиромаштини по чл. 2 т. 8 закона о таксама, може ли се њему, у исто време, издати друго уверење, да по § 471 грађ. с. пост. има довољно земље за уживање, поред оне, коју продаје, кад се, наравно, власт на лицу места увери да је ово истина?»

На ово питање одговарамо:

За издвајање уверења о сиромаштини, узима се за основу распоред непосредног пореза, под називом бр. 6.

И, ако неко лице није у овоме распореду задужено већим непосредним порезом од 5 динара, не рачунају ту приресе и лични порез, онда се њему мора издати уверење о сиромаштини, по т. 8 чл. 2 закона о таксама.

Наравно, да пре овога треба тачно контролисати: да ли је све његово земљиште оптерећено порезом према ономе, како је записано по књизи Б, и да ли је из распореда бр. 4. правилно пренесено задужење у распоред бр. 6, па ако би било погрешака исправити их.

Ако сада, то исто лице буде тражио и уверење о томе, да поред земљишта, које продаје, има још пет дана земље, колико по § 471 грађ. суд. пост. не може отуђити, онда му се и такво уверење мора издати, кад се примером имања утврди, да толико зајеста има, јер није искључена могућност, да неко лице има пет дана земље, па да опет не плаћа више од 3—4 динара непосредног пореза.

Такав случај одмах ћемо потврдити једним примером.

На име: по § 471 грађ. суд. поступка, дан орања рачуна се 1600 квадратних хвати, а по томе, у пет дана рачуна се 8000 квад. хвати.

Кад један дан орања или 1600 кв. хвати преобратимо у хектаре, узимајући да они садрже 057·50 хектара, онда би за пет дана или 8000 кв. хв. добили од прилике 2 х. 87 ари и 50 метара, узимајући за претварача горњу цифру, која је призната од стране државе као тачна правилима и упутствима за извршење закона о попису људства и имовине, од 9. јула 1884 год. АБр. 2873.

Сад, ако ово земљиште у 2,87·50 хек. долази у V ред зиратних земљишта, платило би свега 2·87 динара, мање, дакле, од оне суме, коју поставља као максимум т. 8. чл. 2. закона о таксама, те тако може добити у један мах и уверење о сиромаштини и уверење да има онолико земље, колико му штити поменути §. 471.

Весовића, келнера, родом из Чајетине и **Петра Зебића**, бив. момка убијеног Ристе, који су, по свршеном злочину, побегли из Шапца. **Љуба** има 28 год. високог је стаса, црномањаст, носи шницасту браду, копран, тесне, црне чакшире, црну шубару, опанке и шарене чарапе. **Петар** има 17 год., носав је, у одељу је штофаном. Начелство округа подринског депешом Бр. 11065, моли све полиц. власти за најживље тражење ових бегунаца. Акт Управе гр. Београда Бр. 22255.

Милун Големовић из Медвеђе, окр. крушевачког и **Динча Костић** из Лесковца, оба опасни осуђеници, побегли су из Добричева ноћу између 8. и 9. тек. месеца **Милун** има 30 год., средњег је раста, косе црне, бркова смеђих, очију зелених, обријан је. **Динча** има 36 год., средњег је раста, у опште црномањаст. За одбеглим осуђеницима наређује се живо тражење. Акт Управе гр. Београда Бр. 22504.

Мијајло Рањеловић, из Шуман Топле, решењем књажевачког прв. суда, стављен је под суд, притвор и оков, за дело разбојништва, једне опасне и једне прости крађе. Он има 33 год., висок је, сувоњав, косе, обрва и бркова црних, браду брија. Моле се све полицијске власти, да Мијајла који је у бегству живо потраже, и нађеног спроведу прв. суду књажевачком с позивом на Бр. 6661, или Управи гр. Београда № 22451.

Митар Милановић осуђеник топчидерски, родом из Тузле у Босни. Који је због опасне крађе био осуђен на 2 год. робије. Побеглао је испред економских чувара са рада на великим ливадама у Топчидеру 8. Августа по подне.

Митар је стар 18 год., стаса је средњег, косе црне, образа дугих, чела обичног, обрва и очију црних, носа обичног, уста умерених. Моле се све полицијске и општинске власти да Митра у своје кругу потраже, и нађеног спроведу Управи беогр. казног завода Бр. 2554.

Димитрије Станојевић, осуђеник управе београдског казног завода, родом из Ваљева, побеглао је 12. ов. м-ца испред чувара из Топчидера. Њему је 60 год., средњег је стаса, косе седе, чела високог, образа округлих, обрва седих, очију граорастих, носа обичног, на врату има као неку мртву кост. Моле се све полицијске власти, а општинским се препоручује да Димитрија живо потраже и нађеног спроведу управи беогр. казног завода или управи гр. Београда, с позивом на УБр. 23.179.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милан Марковић из Грабовине, окр. ваљевског и **Марко Стојановић** из Дуваништа, окр. подринског, оба цигани и осуђеници београдског казног завода, побегли су 13. тек. м-ца са рада из Ђуприје. **Милан** има 26 год., високог је стаса, црномањаст. **Марко** је омамен, погрљен, сед, може имати око 60 година. За одбеглим осуђеницима наређује се живо тражење. Акт управе гр. Београда Бр. 20.672.

Ноћу, између 6. и 7. тек. месеца, убијен је у својој радњи Риста Крстић, хлебар из Шапца. Сумња због овог убиства пала је на **Љубу**

Светозар — Заре — Даскаловић, из Лесковца, ноћу између 10. и 11. овог месеца извршио је на опасан начин крађу новца у 166 динара из дућана Гавре Чуљковића, трг. из Лесковца, по извршеној крађи Светозар је побегао незнано где. Њему је 19 год., стаса је повиоког, премоњаст, нос великог кукастог, бркова малих прих, а косе више смеђе; на себи је имао панталоне од црног штотофа са белим штрафтама, капут му је кратак зеленкаст. Моле се све полицијске власти, а општинским препоручује да Светозара живо потраже и нађеног спроведу начел. ср. Лесковачког, с позивом на Бр. 15.197, или Управи града Београда на Бр. 23.178.

ТРАЖИ СЕ

Катарино, жену **Данила Гуверди**, б. рудара у сењском руднику, која је решењем среза паравинског стављена под кривичну истрагу и у притвор због тешке телесне повреде, — тражи ср. начелник депешом Бр. 12.692. Катарино, која је по извршеном делу побегла незнано куда, има 35 год., средњег је раста, округлих образа, очију плавих, нос мала. Акт управе гр. Београда Бр. 22.127.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

О вашару јагодинском који је био сад на Св. Пантелеју дошло је кесароша са свих страна Србије али су рђаво прошли.

У очи вашара и на први дан вашара пали су Полицији у руке тако рећи сви. Милаан Радвановић, Ускоковић који је побегао са оуде из пожаревачког казненог завода и Љуба Јаковљевић, „Гоља“, Јовица Костић, „Шиља“, Влајкић Арсенијевић, Живојин Ђорђевић „Пижка“, Тодор Димитријевић „Ташко“, Драгутин Гајић „Топција“, Среген Младеновић „Цавра“, Коста Кристић „Балча“, Стеван Сремчевић „Жабарац“, Илија Продановић „Шваба“, Чедо Обрадовић и други.

Од новијих ухваћени су: Матеја Петровић „Марковчанин“, Младен Настић „Беља“, и Милорад Милосављевић „Арапче“.

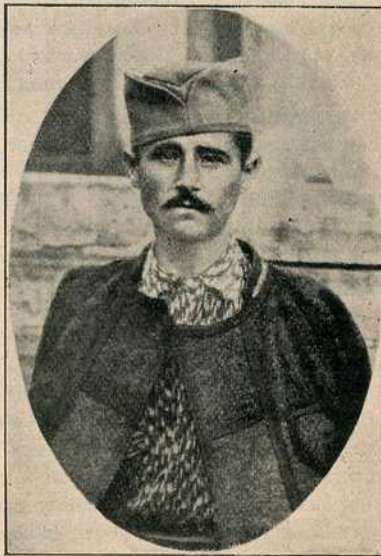
Сем последње тројице који су „нови“ и чије слике доносимо, сви остали напред побројани добро познати редовним читаоцима „Полицијског Гласника“ јер су у своје време и у неколико прилика приказивани.

Шаљем на приказ њихове слике са кратким описом.

Да прикажемо сад и „новајлије“, јер ће они од сада почешће долазити у „тешње“ односе са нашим полицијским органима у свима крајевима наше Отаџбине.

1. Матеја Петровић „Марковчанин“ „старији“ (за разлику од млађег кесароша Милана Живковића „Марковчанин“); обућар је по занату, има му 24 године, а овоме се занату одао од пре 2 године, и како прича добро му иде од руке. За време „мртве сезоне“ седе у селу код браће. — Врло је бистар и окретан, тако, да га је тешко познати да је кесарош, јер ни у чему се од сељака не одваја.

2. Младен Настић из Вел. Дренове, звани „Беља“, (јер је сасвим плав), има му 19. година, одао се овој врсти „трговине“ и отпочео по вашарима скитајући од пре 2 године. Но за ово кратко време он је направио такав успех, у новоме занату, да му старији коцкари

Матија

признају и титулирају га са „добар мајстор.“ Учио је 4 разреда основне школе; по занату је пекар, али овај занат ради само у крајњој нужди. Кад мину вашари и ослабе пијаце, а мрзи га занат да ради, живи у Вел. Дренови.

Младен

3. Милорад Милосављевић „Арапче“, из Крагујевца; има му 18. година; свршио је 4 разреда основне школе. Дуго је мењао занате али ниједан није научио. Веома је бистар, куражан и окретан, стасит и симпатичног лика, тако, да код кесароша важи као њихов љубимац и дечко који много обећава. Нема изгледа да би се икад могао поправити. — Благодарети

заузимаљивости начелника ср. беличког, г. Новаковића, ми износимо ове три нове слике, скре-

Милорад

ћући пажњу и осталим полицијским органима у земљи а нарочито комесарима вашара.

Ернест Екард — Антон Штајнер, који се издаје за кројача а у ствари је препредена варалица, прогнат је на свагда у Аустро-Угарску по пресуди кварта варошког од 18. пр. м-ца Број 12.596. **Ернест** је родом из Пеште и тамо је, како се сазнало, извршио масу превара, послае којих је побегао у Берлин, одавде у Париз, за тим Лондон и најзад у Америку, одакле је допутовао у Србију 15. јуна тек. год. Приликом

претреса, који је над Ернестом извршен од стране кварта варошког, нађено је код њега, поред осталог, и 18 кључева разног облика и величине, а за отварање каса. Скрећући пажњу нашим властима на ову, по све опасну личност, ми јој у исто доба износимо и фотографију, те да би наше пограничне власти могло са већим успехом мотрити на њу. Акт управе града Београда Бр. 20.596.

Садржај: I. Службени део. — II. Стручни и научни део: 1) Феноменологија спиритизма; 2) О странцима и пасошима. — III. Поучно забавни део: 1) Испраћање; 2) Волтер и криминалне афере; 3) Записници из мртвог дома. — IV. Поуке и обавештења. — V. Службене објаве: Потере; Тражи се; Скреће се пажња.